

Визир оформлено
д. 05 2025
Голова
Завантажено
Др 26.133
г. пер надр, проф
Секретарі
Рада
887
М. Гофато

рецензент

Відгук

рецензента **Козир Маргарити Валентинівни**, кандидата педагогічних наук, доцента, доцента кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка про дисертацію **Олійник Оксани Ігорівни** «Розвиток інноваційної компетентності вчителів закладів загальної середньої освіти з використанням цифрових освітніх платформ», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки у галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Актуальність теми дослідження. Сучасна система освіти України перебуває у стані глибокої трансформації, обумовленої процесами цифровізації, глобалізації та реформування. Особливого значення в цих умовах набуває формування інноваційної компетентності педагогів — здатності до творчого пошуку, опанування нових освітніх технологій і реалізації нестандартних рішень. У цьому контексті дослідження Олійник Оксани Ігорівни є надзвичайно актуальним, адже воно спрямоване на обґрунтування й впровадження ефективних засобів розвитку інноваційної компетентності вчителів закладів загальної середньої освіти (ЗЗСО) шляхом використання цифрових освітніх платформ.

Авторка слушно зауважує, що інноваційна діяльність педагога нині має переходити з площини епізодичного оновлення до системного саморозвитку, з постійним застосуванням цифрових інструментів. Такий підхід відповідає стратегічним цілям Нової української школи, Концепції розвитку цифрових компетентностей громадян України та потребам сучасного інформаційного суспільства.

Міждисциплінарний підхід як концептуальна основа дослідження. Варто зазначити, що тематика дисертації О.І. Олійник вирізняється комплексністю та глибоким міждисциплінарним характером, що значно підвищує наукову й практичну цінність дослідження. Зокрема, авторці вдалося синтезувати теоретичні засади педагогіки дорослих, цифрової дидактики, психології професійного зростання та мотивації, а також менеджменту інновацій в освіті.

Такий міждисциплінарний підхід дозволив дослідити формування інноваційної компетентності педагогів не лише як набір технічних чи методичних навичок, а як складне системне утворення, що включає: здатність до адаптації в умовах цифрових трансформацій; готовність до інноваційної діяльності; відкритість до змін та саморефлексії; високий рівень цифрової та педагогічної гнучкості.

На особливу увагу заслуговує інтеграція підходів психології мотивації, зокрема внутрішніх детермінант професійного розвитку в умовах нових викликів (змішаного навчання, дистанційної освіти, цифрової нерівності), що надає дослідженню глибини та актуальності. У роботі виявлено зв'язок між рівнем інноваційної компетентності педагогів і факторами організаційного супроводу, психологічної безпеки освітнього середовища та управлінськими стратегіями підтримки педагогів, що, безперечно, є інноваційним підходом у сучасній педагогічній науці.

Таким чином, дисертація не лише відповідає сучасному запиту на інтеграцію цифрових інструментів в освітню практику, але й формує нове розуміння професійного зростання педагогів як цілісного процесу, що відбувається на стику особистісного, технологічного та управлінського вимірів. Саме така методологічна рамка дозволяє позиціонувати результати дисертації в ширшому контексті трансформації післядипломної освіти в Україні та Європі.

Аналіз змісту та структури дисертаційної роботи. Дисертація Олійник Оксани Ігорівни складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Кожен розділ логічно доповнює попередній,

формуючи цілісну концепцію дослідження. Робота вирізняється системністю понять і послідовністю викладення, що сприяє розумінню сформульованих авторкою наукових положень.

У першому розділі «Теоретичні засади розвитку інноваційної компетентності педагогів» авторка здійснює глибокий теоретичний аналіз понять «інноваційна компетентність», «цифрова компетентність», «цифрова освітня платформа». Відзначимо вдалу спробу концептуалізувати інноваційну компетентність як інтегральне утворення, що включає когнітивний, мотиваційний, операційно-діяльнісний та рефлексивний компоненти. Оксана Ігорівна демонструє системний підхід до окреслення понятійного поля, ретельно окреслюючи міжпоняттєві взаємозв'язки. Особливої уваги заслуговує авторське тлумачення цифрової компетентності як інструменту, що забезпечує мобільність і гнучкість інноваційної діяльності вчителя.

Закцентуємо увагу на теоретичному розкритті авторкою сутності інноваційної компетентності, що значно виходить за межі суто технічного володіння цифровими інструментами. У дисертації Оксани Ігорівни Олійник інноваційна компетентність розглядається як цілісний конструкт, що включає не лише опанування сучасних технологій, але й формування таких якостей, як гнучкість мислення, адаптивність до змін, готовність до професійного самовдосконалення, а також здатність до рефлексивного аналізу власної педагогічної діяльності.

Такий підхід свідчить про розуміння глибшої природи інноваційної діяльності педагога в умовах цифрової трансформації освіти. Адже вчитель майбутнього має бути не просто користувачем ІКТ, а суб'єктом інновацій, здатним критично осмислювати освітні процеси, переосмислювати власні дії та проєктувати нові педагогічні стратегії відповідно до потреб учнів і викликів часу.

Рефлексивність, як одна з ключових характеристик інноваційної компетентності, акцентовано простежується в роботі як передумова професійного розвитку. Гнучкість і адаптивність, своєю чергою,

забезпечують готовність педагога ефективно діяти в умовах постійних освітніх реформ, впровадження нових платформ і змін у парадигмах навчання. Авторка демонструє системне бачення інноваційної компетентності не як набору окремих навичок, а як інтегративної якості педагога нового покоління. Це значно підвищує актуальність дослідження в контексті сучасного наукового дискурсу та практичних запитів системи освіти.

Другий розділ «Теоретико-методичні засади впровадження цифрових платформ у підвищення інноваційної компетентності» присвячено обґрунтуванню програми розвитку інноваційної компетентності педагогів із використанням цифрових платформ. Здійснено якісний аналіз потенціалу таких інструментів, як Google Workspace for Education, Moodle, Classtime, Prometheus, EdEra, що дає змогу розглядати їх не як ізольовані технологічні засоби, а як складові частини інноваційного освітнього середовища. Чітко структуровано завдання, етапи та зміст програми, що підтверджує високий рівень методичної підготовки авторки. Значущим є також розгляд педагогічних умов, необхідних для ефективної реалізації програми, зокрема, мотивування вчителів, наявності технічної інфраструктури та підтримки адміністрації закладу освіти.

У третьому розділі «Експериментальна перевірка ефективності розробленої моделі» висвітлено результати педагогічного експерименту, у якому взяли участь понад 200 вчителів із різних регіонів України. Варто підкреслити репрезентативність вибірки, застосування валідних діагностичних методик і адекватну інтерпретацію отриманих даних. Авторка представила кількісні й якісні результати, що підтверджують зростання рівня інноваційної компетентності в експериментальних групах. Разом із тим, доцільним було б доповнити аналіз графічною візуалізацією результатів (наприклад, гістограмами, діаграмами, кореляційними матрицями), що підвищило б наочність та доказовість викладеного матеріалу.

Аналіз джерельної бази. Особливої уваги заслуговує джерельна база, на яку спирається авторка. Вона охоплює близько 300 позицій українських і

зарубіжних джерел, серед яких представлено класичні педагогічні праці (В. Сухомлинський, І. Зязюн, О. Савченко), сучасні дослідження інноваційної педагогіки (Н. Морзе, О. Спірін, С. Шишова), а також низку праць із цифровізації освіти, цифрової дидактики, хмарних сервісів. Варто відзначити використання міжнародних джерел, зокрема звітів UNESCO, OECD, праць зарубіжних учених (А. Fullan, М. Prensky, L. Anderson), що засвідчує глибоке розуміння глобального освітнього контексту. Водночас, міжнародний порівняльний аналіз залишається в роботі фрагментарним, адже авторці доцільно було б поглибити аналітику з акцентом на досвід країн ЄС, Сінгапуру або Фінляндії, які досягли значних результатів у формуванні цифрових та інноваційних навичок у вчителів. Загалом джерельна база є системною, сучасною та репрезентативною, охоплюючи як фундаментальні теоретичні джерела, так і результати емпіричних досліджень.

Наукова новизна і практичне значення. До наукової новизни дослідження можна віднести: розроблення структурно-функціональної моделі інноваційної компетентності вчителя ЗЗСО; визначення педагогічних умов і засобів формування цієї компетентності з опорою на цифрові платформи; створення авторської програми курсу «Інноваційні аспекти діяльності педагога» з подальшим її впровадженням.

Практичне значення підтверджено результатами апробації програми в межах курсів підвищення кваліфікації, внутрішньошкільного навчання, дистанційного супроводу тощо. Варто відзначити, що інноваційна компетентність передбачає не лише володіння цифровими інструментами, а й розвиток гнучкого мислення, адаптивності, рефлексивності — що робить матеріал дисертації не лише актуальним, а й прикладним. Запропоновані матеріали можуть бути використані в системі післядипломної педагогічної освіти, зокрема ІППО та ЦПРПП.

Дискусійні моменти і побажання. Робота є завершеним і самостійним дослідженням, проте наукова полеміка передбачає окремі зауваження:

1. Потребує розширення міжнародна аналітика — зокрема приклади реалізації аналогічних програм у провідних країнах-лідерах освіти.

2. Емпіричний розділ, хоча і достатньо повний, міг би містити більш розгорнуту візуалізацію результатів (графіки, діаграми, кореляційний аналіз).

3. Не всі виклики цифрової трансформації (зокрема цифрова нерівність, технічна підтримка, емоційне виснаження вчителів) були всебічно проаналізовані, адже ця перспектива могла б додати глибини.

Висновок. Таким чином, дисертація Олійник Оксани Ігорівни на тему «Розвиток інноваційної компетентності вчителів закладів загальної середньої освіти з використанням цифрових освітніх платформ» є завершеною, цілісною науковою кваліфікаційною роботою та науково обґрунтованим, логічно побудованим і методично насиченим дослідженням, що має наукову новизну, теоретичну цінність і вагоме практичне спрямування. Авторка продемонструвала здатність до самостійної наукової діяльності, володіння сучасним науковим інструментарієм, високий рівень методичної культури. Дисертаційна робота відповідає чинним вимогам Наказу МОН України від 12.01.2017 р. №40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами, внесеними згідно з Наказом МОН України від 31.05.2019 р. №759) і з Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. №44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (зі змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України №341 від 21.03.2022 р.), а її авторка – Олійник Оксана Ігорівна заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки у галузі знань 01 Освіта/Педагогіка.

Рецензент:

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри освітології
та психолого-педагогічних наук
Факультету педагогічної освіти
Київського столичного університету
імені Бориса Грінченка

Маргарита КОЗИР